

LJUBLJANSKI ZVON

MESEČNIK ZA KNJIŽEVNOST IN PROSVETO

Iz pesmi † Srečka Kosovela

Krik po samoti

Da bi se mogel váse skriti,
živeti nikomur, nikomur poznan,
da bi se mogel poglobiti
v tiho prelivanje mraka in sanj!

Da bi z ulice mogel oditi,
pijan tega šuma, hitenja pijan,
váse, v vesoljstvo se potopiti,
začutiti eno se z Njim: a zaman!

V množici sem, ki se giblje, upira,
bolan sem, tako sem se že izkričal,
v množici sem, ki ugaša, umira,
k zmagi hitim, in vem, da bom pal —
še le, ko padla bo name sekira,
čutim, kako bom za Njim zaječal.

Glad

V trdem zidu grize glad.	Pada j, pada j, hladni dež,
Človek ni več človek.	hladni dež jesenski,
Sivi kamen je tvoj drug,	pada j, pada j, tihi dež,
sivi, mrzli kamen.	pada j na gomile!

Pel bi . . .

Pel bi, oj pel, kako čaka
mati vse sive dni,
njen sin pa išče vedno
novih poti . . .

Slednjič se vrne k materi:
«Mati, biló je zaman;
zdaj več ne pojdem nikamor, nikamor —
jaz sem bolan . . .»

I z p e s m i † S r e č k a K o s o v e l a

Slovo

Tvoj smeh se je igral z mojo bolestjo,
mogoče se ji je smejal;
in s harlekinsko, našemljeno gesto
poklonil sem se in vstal.

Hotel sem angela te zatajiti,
ti angel sredi srca,
in hotel sem samemu sebi prikriti,
kako si mi angel bolesti in zla.

Ah, moja duša te bo ljubila,
in sovražila, tajila te;
z bolestjo, z ljubeznijo ti bo sledila —
a pozabila ne.

Mračno občutje

Nebo je prednevihtno, tiho, sivo,
po zraku plove gost sopar;
kar si želiš — nedosegljivo,
po čemer hrepeniš — izgine v tmò prevar.
Tako tekó utrujene minute
in malodušje dušo ti poji —
pozabi vse, opôji svoje čute,
vzvihari jih, oprosti se strasti,
ki te težé kot megla v tem somraku,
da svet je siv, težak, umazan v njej —
kot se elektrika sprosti v oblaku
še ti se sprósti in zasmej —
glej, v temnem drevju zlato solnce sije,
pogled postaja že svetl,
naj mračno se oko lepôt napije,
in kakor orel boš v višavah kraljeval...

Ob orjaškem kolesu

Kadar stopi človek iz črnih, žvepljenih kleti,
mu solnce iz žarkov spletenih poboža obraz,
stroj obmolkne in kolo obstoji
v sveti čas.

Kadar truma ljudi povzdigne procesijo rok,
gozd zatrepeče in toplo zavzdihne poljé —

I z p e s m i † S r e č k a K o s o v e l a

kot da je vzžuborel vrelec v sinji obok
zapoje srce.

A kadar padajo črni možje na tla
in se zgrinja nad njimi grozna noč,
takrat presune krik samoto srca:
Na pomoč, na pomoč!

Psal'm

O Bog, usmili se moje praznote!
Široko razstrtih sivih dni,
teh široko upajočih oči —
o Bog, usmili se moje samote!

Razstri svoj plašč, razkošno tkan
z zvezdami višnjevih letnih noči,
ko speš mimo nas in tvoj plašč šumi
kot sredi morja večnih sanj.

O, stopi v ta stekleni čas!
Kar je prozorno, naj potemni,
vse, kar je blizu, naj se izgubi,
iz višnjevih dalj naj spregovori
kot v čisti sinjini tvoj beli glas.
Usmili se nas, usmili se nas!

Labod

Tiho je sklonil svoj beli vrat In sredi jezera ni mogel vtoniti
v loku nad vodó, to je bil strašen ukaz:
v vodi grmovje, stolp in grad, živeti, trpeti, strmeti v razbiti
zaprl je oko. lastni obraz!

V bolešt, ki ne mine nikoli, nikoli,
in kot v zrcalo vodâ
vase strmeti (in proti svoji volji!)
z rano sredi srca...

Novoletni sonet

Prazni kupeji... Luč brli
in vztrepetava med votlim bobnenjem;
tiha poljana samotna stoji —
težko mu, ki ob tej uri potuje.
Sprevodnik na šipo naslonjen strmi,
oči se izgublajo za hrepenenjem —

V i n k o K o š a k / N a p r a g u b o d o č n o s t i

srce bi se ustavilo, vlak pa hiti —
težko mu, ki ob tej uri samuje.

Srce bi se ustavilo in potopilo
v tiho molčanje tèmni^h dolin,
ustavilo bi se in bi se skrilo
pred grozo, ki jo izvablja spomin,
še dekle v koči bi ugasilo
luč pred tem strahom neznanih daljin.

Korak, ki odmeva

Korak, ki odmeva v to noč temná,
najsi je poln veselja, on ne zveni;
v duši je tiho in temná —
kam bi hotele te plahe oči?

Ali boje se strmeti naprej
kakor boji se stopinja odmevati v noč,
ker mi srce ni več Prometej,
Bogu uporen, svet podirajoč? ...

Čudni so, čudni hrami srca,
ko rad bi zaprl jih pred svetom,
odmrl drhtenjem, trepetom,
ustvaril rad novo obliko sveta —
takrat omahne ti bolna perot,
in ti se skloniš in padeš na pot ...

V i n k o K o š a k / N a p r a g u b o d o č n o s t i

Zaprli smo svoje misli in čuvstva	Odprimo vrata, okna na stežaj,
v katedrale samote,	zrušimo oltarje samotnih jazov.
jim s kadili samoljubja kadili,	Zunaj je solnce, pomlad,
v temi jih vzgojili	zelená pokrajina,
v mistične rože —	divjih slapov šumenje,
v njih malike molili.	nad njimi jasno nebo.

Bratje,
naj roka objame rokó,
naj misli in srca naša pojo
novo pesem,
v en glas ubrano,
naša, nas vseh bo zemlja,
nad njo jasno nebo.